

Амгаланбаатар хотын захиргаа

1924-8-11-нд Нийслэл хүрээнд хотын захиргаа байгуулжээ.

Хотын түр захиргаа байгуулсаны дараа “Нийслэлийн түр захиргааны хэрэг эрхлэх газрын захиргаа” гэсэн үгтэй, хотын захиргааны тамга, мөн хороодын тэмдгийг баталжээ.

Анх Чойжин ламын сүмийн зүүн өмнө талд хашаа хатгаж 2 эсгий гэр бариулж хотын захиргааны конторын байр бий.

Кино үйлдвэрийн хуучин байранд байж байгаад 1936 онд одоогийн хотын шүүхийн урьд, улсын номын сангийн зүүн талд байгаа байранд орсон Сүхбаатарын талбайн баруун тал Элдэв-Очир кино театрын хойд талд хуучин Алтай зочид буудлын байранд орж байрлажээ.

1924-11-22-нд Улсын анхдугаар их хурлын 11-р тогтоолд хотын захиргаа шинэ тутам байгуулагдсан жинхэнэ хотын захиргаа болгох эрхлэх ажлыг албан газруудаас дараа дараагаар шилжүүлэн өгөхийг заажээ.

1924-11-26-нд улсын анхдугаар Их хурлын 14-р тогтоолоор нийслэл хотын нэрийг Улаанбаатар хот гэж нэрлэхээр тогтоосон.

1925-4-25-нд Ардын засгийн газрын 14-р хурлын 7-р зүйлээр эртнээс Маймаа хот гэж нэрлэсэн /худалдааны хот/ сүүлдээ Элбэг амгалан хот гэж нэрлэж байсныг Залуучуудын эвлэлийн соёлыг дэлгэрүүлэх 6-р үүрээс ирүүлсэн саналын дагуу Д.Сүхбаатарын төрсөн хот учир Амгаланбаатар хот гэж нэрлэхээр тогтоожээ.

Наймаа хот, хотын тусгай захиргаатай байсныг өөрчилж, Улаанбаатар хотын захиргаанд нэгтгэн захируулжээ.

1925 онд Улаанбаатар хотын намын үүр 6 байсны дээр олон хороодод намын үүр шинээр байгуулж, хотын захиргааны дэргэд намын ангийг байгуулжээ.

1925-12-11-нд Засгийн газрын 44-р хурлаар Хотын захиргааг жинхэнэ болгож, дүрмийг улсын бага хурлын тэргүүлэгчдэд явуулан батлуулахаар тогтоожээ.

1925-12-11-нд Улсын 2 дугаар Их хурлаар хотын захиргааны дүрэм дөчин есөн зүйлийг баталсан байна.

Хотын захиргааны гүйцэтгэх газар нь долоон тэргүүлэгчидтэй, түүний дарга, орлогч, нарийн бичгийн дарга нар нь товчоо болон бүрэлдэж байсан бөгөөд хэлтсүүд нь Ерөнхий хэлтэс, Ардыг гэгээрүүлэх хэлтэс, Ардын эрүүлийг сахих хэлтэс, Аж үйлдвэрийн хэлтэс /энэхүү хэлтэст санхүү, аж ахуй, тоо бүртгэх салбарууд хамаарагдаж байв/-тэй байхаар заажээ. Хэлтсүүд нь тухайн үеийн байдлаас өөрчлөгдөж байжээ. Албан газар, цэрэг, үйлдвэрийн хэлтсүүдтэй болсон байна.

1925 онд хотын захиргаа нь 6 хэлтэс, 104 орон тоотой байв.

Улсын 2 дугаар их хурлын шийдвэр болон Засгийн газрын 22 дугаар хурлын 7-р зүйлийг үндэслэн 1926-9-3-нд Засгийн газрын 35 дугаар хурлын 12 дугаар зүйлээр 1927-1-1-нээс эхлэн хотын захиргааны газрыг Дотоод яамны харьяанаас өөрчилж тусгай эрхтэй биеэ даасан газар болгохоор заажээ.

БНМАУ-ын 2 дугаар их хурлын 9 дугаар тогтоолын 4 дүгээр зүйл, Засгийн газрын 22 дугаар тогтоолын 17 дугаар зүйлээр Засгийн газрын комиссын саналыг үндэслэн

1926 оны 9 дүгээр сарын 3-нд Ардын засгийн газрын 35 дугаар хурлын 12 дугаар зүйлээр 1927 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс эхлэн хотын захиргааг Дотоод яамны харъяанаас өөрчилж, тусгай эрхтэй, биеэ даасан газар болгохоор тогтоожээ.

1930 онд батлагдсан Улаанбаатар хотын захиргааны дүрмийг шинэчлэн баталж, эл дүрэмд хотын захиргаа нь Сайд нарын Зөвлөлийн шууд харьяалалд засаг захиргааны нэгж болохыг заасан

1931-2-26-нд Засгийн газрын эрхлэх товчооны 10-р хурлын 5-р зүйлээр орон нутгийн захиргааг шинэчлэн өөрчлөх хувьсгалт түр хороодыг түр хороо гэж нэрлэхээр тогтоожээ.

1931 оны 2 дугаар сард нутаг дэвсгэр засаг захиргааны хуваарилалт явуулах “ түр хороод” аймгуудад байгуулагдсан ба мөн 3 дугаар сард сумдад “түр захиргаа” байгуулсан. Мөн 3, 4 дүгээр сард хуучин аймгийн яам, хошуудын тамгын газрын татан буулгаж, шинэ байгуулагдсан сум, аймгийн ардын төлөөлөгчдийн 1 дүгээр их хурал хуралдаж, тариалан зэрэг 13 аймаг байгуулагджээ.

1931-3-29-нд Засгийн газрын эрхлэх товчооны 15-р хурлын 3 дугаар зүйлээр Засаг захиргааны газруудад тамга, тэмдэг гэж давхар олгохыг зогсоож ганц тамга олгох, дөрвөлжин маягийг өөрчлөн дугуй хэлбэртэй болгохоор тогтоожээ.

1931-9-7-нд Засгийн газрын 20-р тогтоолын 4-р зүйлээр Төв аймаг, хотын захиргааг нэгтгэх тухай асуудал боловсруулах комиссыг томилсон байна.

1937-4-23-нд Сайд нарын Зөвлөлийн 12 дугаар хурлын 4-р зүйлээр Нийслэл Улаанбаатар хотыг захирах яамны дүрмийг баталжээ.

Мөн яам нь Сайд нарын /Зөвлөлийн гишүүн байна гээд дотоод байгуулалтыг /

Мөн яамны шууд захиргааны газрууд:

- Амгаланбаатар хотын захиргаа

Тусгай дүрмээр хотын хэмжээнд дээр ажиллах газрууд

-Хотын прокурорууд

- Хотын шүүх таслах газар

- Хотын хоршооны байгууллагууд

- Барьцаалан зээлдүүлэх ламфортын газар Амгаланбаатар хотын захиргаа

- Хотын доторхи артель, нэгдэл, үйлдвэр, мал эмнэлгийн ажил явуулах удирдлага нөлөөг үзүүлнэ гэжээ.

1937-5-4-нд УБХ-ын тэргүүлэгчдийн хурлаар нийслэл Улаанбаатар хотыг захирах яамны дүрмийг баталжээ.

Мөн шууд захирагдах орон нутгийн чанартай газрууд нь Амгаланбаатар хотын захиргаа, хороо хорьдын захиргаа хотын өнчин ядуусын тэтгэх газар, хүн эмнэлгийн салбарууд гэж заажээ.

1932 оны 8 дугаар сарын 22-нд Сайд нарын Зөвлөлийн 9 дугаар хурлын 3 дугаар зүйлээр Төв аймаг, Улаанбаатар хотын захиргааг салгаж байгуулахаар шийдвэрлэсэн юм.

1938 оны 04 дүгээр сарын 1-нд СнЗ-ийн хуралаар хот сайжруулах комиссын төслийг хэлэлцээд баталсан.

1939 оны 3 сард улсын 22 дугаар бага хурлын тогтоолоор “хотыг захирах яам” хэмээн нэрлэхийг “Улаанбаатар хотын захиргаа” хэмээн нэрлэх болсон.